

Stanisław Koziej

**BEZPIECZEŃSTWO
MIĘDZYNARODOWE
POLSKI**

Interesy i cele, środowisko, strategia i system bezpieczeństwa

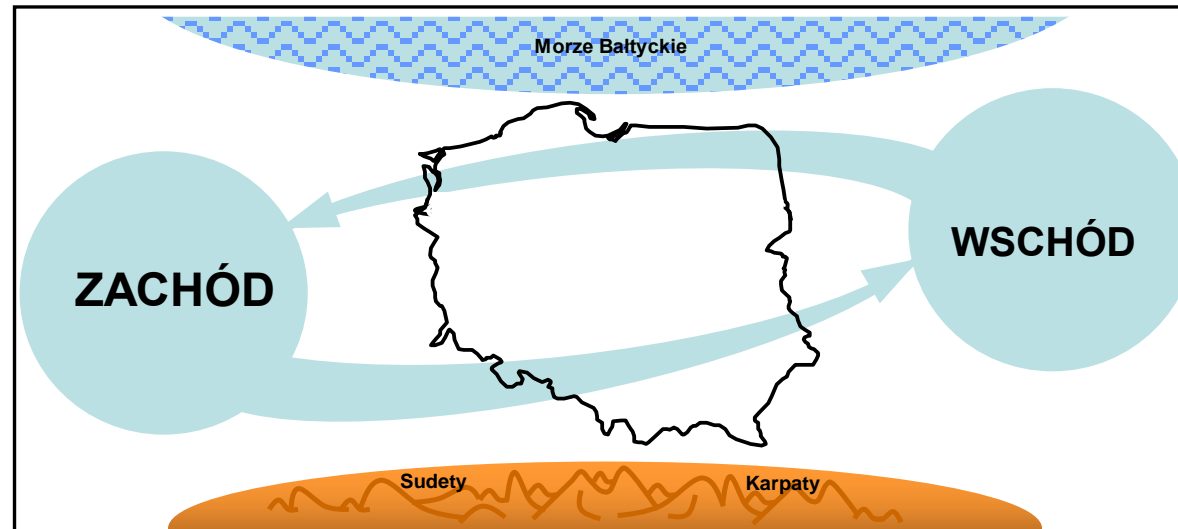
LITERATURA

- **Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, BBN, Warszawa 2014; <http://www.bbn.gov.pl/ftp/SBN%20RP.pdf>**
- **Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego, BBN, Warszawa 2013: <http://www.spbn.gov.pl/>**
- **WYBRANE DOKUMENTY ORAZ OPRACOWANIA WYDANE PRZEZ BIURO BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO W LATACH 2010-2015; http://koziej.pl/wp-content/uploads/2015/09/WYBRANE_DOKUMENTY_ORAZ_OPRACOWANIA_WYDANE_PRZEZ_BIURO_BEZPIECZENSTWA_NARODOWEGO_W_LATACH_2010-2015.pdf**
- **Polska w systemie bezpieczeństwa międzynarodowego, red. naukowa M. Pietraś, K.A. Wojtaszczyk, Komitet Główny Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2016**
- **Strategia bezpieczeństwa narodowego RP. Pierwsze 25 lat, red. naukowa R. Kupiecki, WCEO, Warszawa 2015**
- **Podstawy bezpieczeństwa współczesnego państwa (podmiotu). Implikacje, red. naukowa J. Pawłowski AON, Warszawa 2015**

LITERATURA (2)

- ***Zagrożenia i wyzwania bezpieczeństwa współczesnego świata. Wymiar ekonomiczno-społeczny, pod red. Izabeli Oleksiewicz i Kingi Stępień, Wydawnictwo Rambler, 2016***
- ***Globalna strategia UE: Shared Vision, Common Action: A Stronger Europe. A Global Strategy for the European Union's Foreign And Security Policy, June 2016;***
https://europa.eu/globalstrategy/sites/globalstrategy/files/eugs_review_web.pdf
- **S. Koziej, Między piekłem a rajem. Szare bezpieczeństwo na progu XXI wieku, Wyd. Marszałek, Toruń 2006**
- **S. Koziej, Wstęp do teorii i historii bezpieczeństwa, Skrypt internetowy, Warszawa/Ursynów 2010;** http://koziej.pl/wp-content/uploads/2015/05/Teoria_i_historia_bezpieczenstwa.doc
- **S. Koziej, Strategiczne środowisko bezpieczeństwa międzynarodowego i narodowego w okresie pozimnowojennym, Skrypt internetowy, Warszawa/Ursynów 2010;**
http://koziej.pl/wp-content/uploads/2015/05/Srodowisko_bezpieczenstwa_-_skrypt.doc
- ***S. Koziej, Teoria sztuki wojennej, Wydawnictwo Bellona, Warszawa 2011***
Strony internetowe – bbn.gov.pl (zwłaszcza Kwartalnik Bezpieczeństwo Narodowe); msz.gov.pl; mon.gov.pl (zwłaszcza Kwartalnik Bellona); msw.gov.pl; www.koziej.pl (w szczególności – materiały dydaktyczne, klasyka literatury oraz najnowsze pozycje literatury)

Geostrategiczne położenie Polski

HISTORYCZNA EWOLUCJA POLSKIEJ STRATEGII

- Polska Piastów – obrona na Zachodzie swoboda na Wschodzie**
- Polska Jagiellonów - mocarstwo**
- Upadek i rozbiory – słabość władzy centralnej**
- Polska międzywojenna – równy dystans między Berlinem i Moskwą**
- Polska w UW – ubezwłasnowolnienie strategiczne**
- Samodzielność strategiczna lat 90.**
- Polska w NATO i UE**

PODSTAWY KONCEPCYJNE BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO

DOKUMENTY STRATEGICZNE

*W tym Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP z 2013 r.

Cykl (procedura) strategiczny

- **Zdefiniowanie interesów i celów strategicznych**
- **Ocena środowiska strategicznego**
- **Sformułowanie operacyjnej koncepcji strategicznej**
- **Sformułowanie preparacyjnej koncepcji strategicznej (przygotowania, w tym transformacji zasobów strategicznych - systemu bezpieczeństwa)**

INTERESY NARODOWE I CELE STRATEGICZNE

Korzenie (geneza) interesów narodowych tkwią w doświadczeniu historycznym:

- **tożsamość narodowa,**
- **położenie geostrategiczne,**
- **bezpieczeństwo jako trwały, żywotny interes narodowy,**
- **negatywne skutki „zapominania” o bezpieczeństwie (rozdrobnienie dzielnicowe, rozbiory)**

KONSTYTUCYJNE (art. 5.) INTERESY NARODOWE

Rzeczpospolita Polska

**strzeże niepodległości i nienaruszalności
swojego terytorium,**

**zapewnia wolności i prawa człowieka i
obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli,**

strzeże dziedzictwa narodowego

**oraz zapewnia ochronę środowiska,
kierując się zasadą zrównoważonego
rozwoju.**

Konstytucja jako podstawa definiowania interesów narodowych

Konstytucja

art. 5.:

- **państwo,**
- **obywatel,**
- **potencjał niematerialny (dziedzictwo, kultura)**
- **potencjał materialny (gospodarka, środowisko)**

Interesy w dziedzinie bezpieczeństwa:

- **własny potencjał**
- **silne sojusze**
- **wolności i obowiązki obywatela**
- **ochrona obywatela i ludności**
- **bezpieczny rozwój społeczno-gospodarczy**
- **społeczno-gospodarcze wsparcie bezpieczeństwa**

Cele: operacyjne i preparacyjne

Środowisko bezpieczeństwa

Wymiar globalny

- **Ład międzynarodowy**
 - **Koniec ery pozimnowojennej, nowa zimna wojna?**
 - **Mocarstwa: USA – Rosja - Chiny**
- **ONZ**
- **Porozumienia międzynarodowe**
- **Zagrożenia transnarodowe: terroryzm i przestępczość, radykalizmy i populizmy**
- **Klimat, zasoby ...**

WYMIAR REGIONALNY: OGNISKA WYZWAŃ I ZAGROZEŃ

Wyzwania transatlantyczne:
niepewność co do USA?

Wyzwania wewnątrz europejskie
(kryzys integracji,
słabość przywództwa,
migracje, terroryzm
wewnątrz europejski?)

Obszar euroatlantyczny

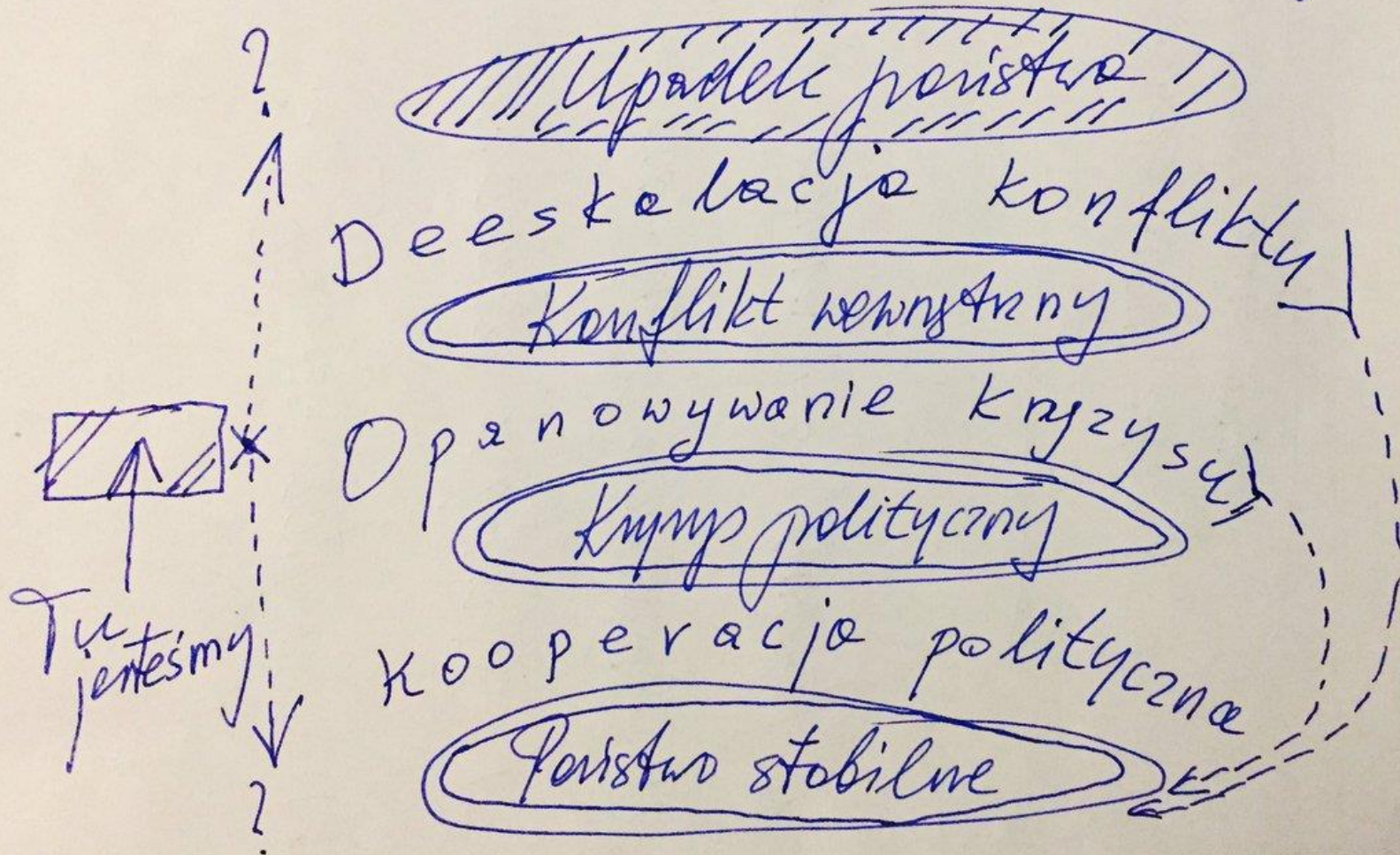
**Kryzys na Bliskim
Wschodzie i
Afryce**
ISIL, migracje.
Brak strategii.
Interwencja Rosji)

**Kryzys w Europie
Wschodniej:** (neoimperialny
zwrot strategiczny Rosji,
nowa jakość strategiczna
– koniec ery
pozimnowojennej.
Wojna hybrydowa,
agresja poniżej progu wojny)

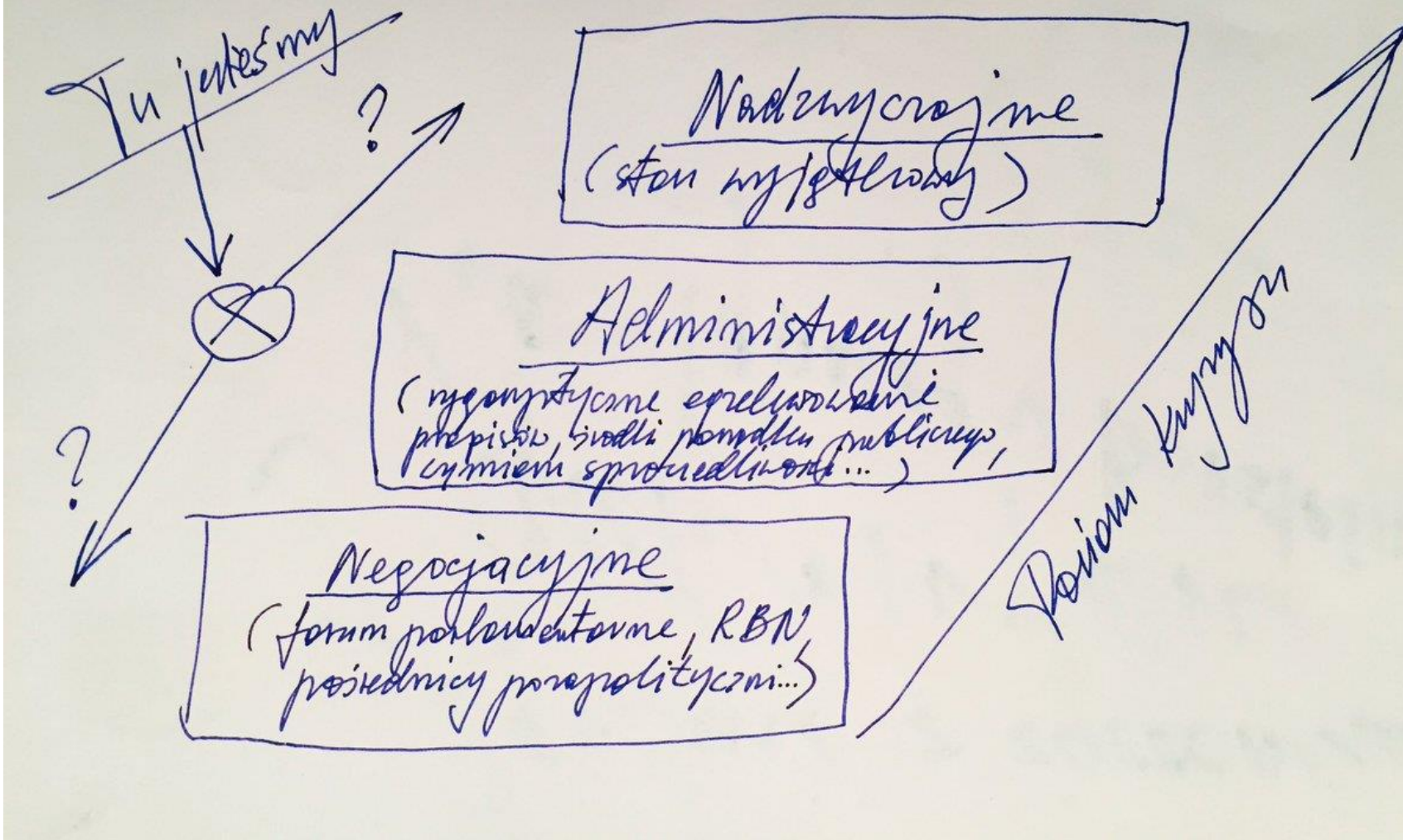
Wymiar krajowy

- **Demografia**
- **Postawy społeczne**
- **Przestępczość, korupcja, terroryzm**
- **Obce służby specjalne: manipulacje**
- **Energetyka**
- **Infrastruktura**

Matryca bezpieczeństwa wewnątrzpolitycznego państwa

Instrumenty negocjacji kryzysowej

RODZAJE ZAGROŻEŃ WOJENNYCH W WARUNKACH HYBRYDOWEJ ZIMNEJ WOJNY – *główna treść konfliktu*

Konfrontacja neozimnowojenna

Presja
Agresja
Skryta
Ograniczona
Na pełną skalę

Rodzaj i skala przemocy

- Wojna na pełną skalę*
- Bardzo **mala prawdopodobna**. Bezpiecznikiem jest nuklearna zasada MAD (zasada wzajemnego gwarantowanego zniszczenia)
 - Nie można jej jednak zupełnie wykluczyć: może być następstwem niekontrolowanej eskalacji („wymknienia się spod kontroli”) wojny ograniczonej, dywersji cybernetycznej „strony trzeciej” w systemach kierowania bronią jądrową, awarii technicznej lub błędu ludzkiego
- Agresja ograniczona**
- wszystkie elementy agresji podprogowej oraz plus: otwarta agresja zbrojna o deklarowanych celach ograniczonych „parasol” w postaci szantażu użyciem taktycznej broni jądrowej (doktryna „deeskalacji nuklearnej”)
- Agresja poniżej progu wojny**
- wszystkie elementy presji oraz plus:
 - operacje specjalne, dywersja, prowokacje zbrojne...
- Presja polityczno-militarna*
- Agresywna dyplomacja (coercive diplomacy)
 - Wojna informacyjna – dezinformacja, propaganda, media, media społecznościowe ...
 - Cyberkonfrontacje – cyberdywersja, groźba cyberwojny
 - Szantaż ekonomiczny (np. energetyczny, sankcje)
 - Manewry wojskowe
 - Prowokacyjne incydenty wojskowe
 - Wojny zastępcze (proxy wars)

Progi agresji

Rodzaje konfliktu

Wojna:
Na pełną skalę
Ograniczona
Skryta

Główna treść konfliktu

ZAGŁADA TOTALNA
ODSTRASZANIE NUKLEARNE
Kontrola eskalacji
ODSTRASZANIE KONWENCJONALNE
Reagowanie kryzysowe

Kooperacja pozimnowojenna

Strategia operacyjna

Strategia operacyjna - opcje

- 1. Maksymalnego umiędzynarodowienia** działań na rzecz bezpieczeństwa Polski, związana także z przesunięciem uwagi na działania pozamilitarne;
- 2. Autarkii strategicznej** (samodzielności i samowystarczalności): zakłada zdecydowane wzmocnienie samodzielności działania państwa w sferze bezpieczeństwa w kontekście kryzysu zbiorowej polityki bezpieczeństwa w Europie i we wspólnocie transatlantyckiej, z dominacją uwagi na „twardym” bezpieczeństwie;
- 3. Zrównoważonego umiędzynarodowienia i usamodzielnienia** bezpieczeństwa Polski: zakłada wzmacnianie więzi sojuszniczych oraz relacji dwustronnych z najważniejszymi partnerami i uwiarygodnienie przez to zewnętrznych filarów bezpieczeństwa z jednoczesną gotowością do samodzielnego działania w sytuacjach, w których pełna wiarygodność sojusznicza nie może być gwarantowana.

Strategia operacyjna - priorytety

- 1. Utrzymanie własnej determinacji i gotowości do działania (podmiotowość strategiczna!) w pełnym spektrum dziedzin, obszarów i sektorów bezpieczeństwa narodowego z priorytetowym traktowaniem tych, w których sojusznicze (wspólne) działanie może być utrudnione (sytuacje trudnokonsensusowe);**
- 2. Umacnianie międzynarodowej wspólnoty bezpieczeństwa poprzez działanie na rzecz pogłębiania procesów integracyjnych w Europie opartych na **wspólnocie interesów** (konsolidacja NATO, wspólnota interesów w UE, partnerstwo z USA);**
- 3. Wspieranie i selektywny udział w międzynarodowym reagowaniu kryzysowym (prewencja, stabilizacja), przeciwdziałającej powstaniu nowych źródeł zagrożeń lub rozprzestrzenianiu się już istniejących kryzysów w wymiarze ponadregionalnym.**

DZIAŁANIA STRATEGICZNE (STRATEGIA OPERACYJNA)

- **Pogotowie (ubezpieczenie) strategiczne**
 - **Współpraca sojusznicza i partnerstwa**
 - **Wywiad i kontrwywiad**
 - **Przygotowania obronne**
- **Reagowanie kryzysowe**
 - **Pozamilitarne (dyplomacja, sankcje ...)**
 - **Polityczno-militarne (udział w misjach, manewry...)**
- **Obrona (działania wojenne)**
 - **Agresja na dużą skalę – obrona sojusznicza**
 - **Agresja ograniczona - udział w obronie sojusznika**
 - **Agresja skryta (podprogowa) – obrona samodzielna i/lub sojusznicza**

Rodzaje działań (operacji) strategicznych

- **pogotowie strategiczne (działania stabilizacyjne)** - realizowane w czasie pokoju, obejmujące bieżące zapobieganie wystąpieniu zagrożeń poprzez neutralizowanie ich potencjalnych źródeł oraz stabilizowanie i umacnianie bezpiecznego środowiska (otoczenia) międzynarodowego Polski
- **reagowanie kryzysowe** - realizowane w razie wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwa sojuszników oraz zagrożeń dla szerszego bezpieczeństwa międzynarodowego, obejmujące zarówno działania narodowe, jak i udział w wysiłkach międzynarodowych, podejmowanych w celu opanowania kryzysów oraz zapewnienia osłony przed ich skutkami
- **działania wojenne** - prowadzone w razie agresji na Polskę lub jej sojuszników, obejmujące wykorzystanie całego lub części potencjału państwa do odparcia agresji, poprzez przygotowanie i przeprowadzenie kampanii i operacji wojennych

DZIAŁANIA WOJENNE

**(Następstwo agresji na Polskę lub sojusznika.
W sensie prawnym każda „polska” wojna byłaby
wojną sojuszniczą)**

**Wojna obronna na
własnym terytorium
(odparcie agresji
na Polskę):**

- **agresja skryta (podprogowa)**
- **lokalny (ograniczony)
konflikt zbrojny**
- **wojna na dużą skalę**

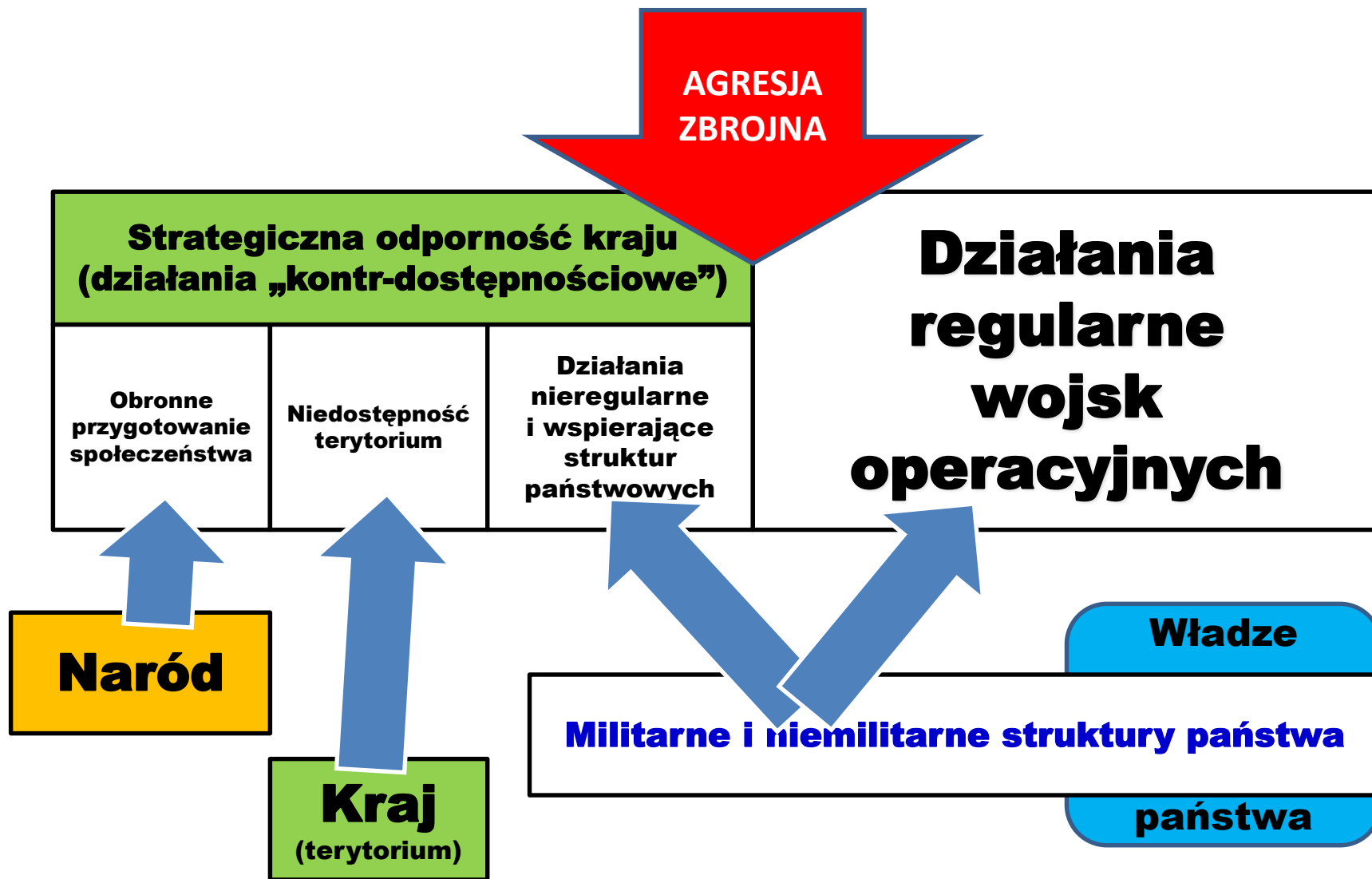
**Wojna poza
terytorium RP
(udział
w odparciu agresji
na sojusznika)**

- **Działania zbrojne**
- **Działania pozazbrojne**

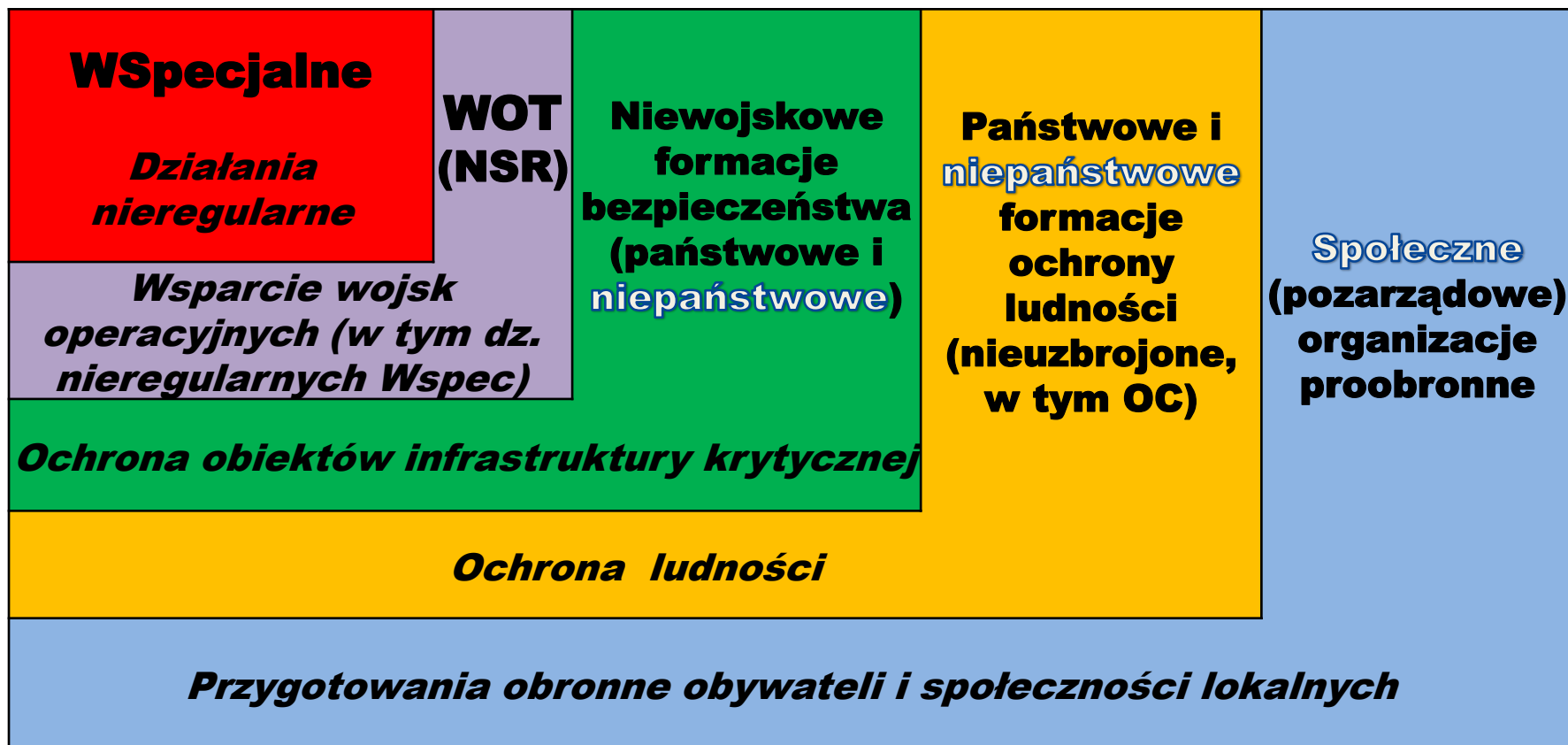
Mechanizm reagowania NATO

OBRONA PAŃSTWA

Sily i środki SYSTEMU STRATEGICZNEJ ODPORNOŚCI KRAJU

Bezpieczeństwo informacyjne państwa - transsektorowy obszar bezpieczeństwa, którego treść odnosi się do środowiska informacyjnego (w tym cyberprzestrzeni) państwa; proces, którego celem jest zapewnienie bezpiecznego funkcjonowania państwa w przestrzeni informacyjnej poprzez panowanie we własnej, wewnętrznej, krajowej infosferze oraz efektywną ochronę interesów narodowych w zewnętrznej (obcej) infosferze. Osiąga się to poprzez realizację takich zadań jak: zapewnienie adekwatnej ochrony posiadanych zasobów informacyjnych oraz ochrony przed wrogimi działaniami dezinformacyjnymi i propagandowymi (w wymiarze defensywnym) przy jednoczesnym zachowaniu zdolności do prowadzenia wobec ewentualnych przeciwników (państw lub innych podmiotów) działań ofensywnych w tym obszarze.

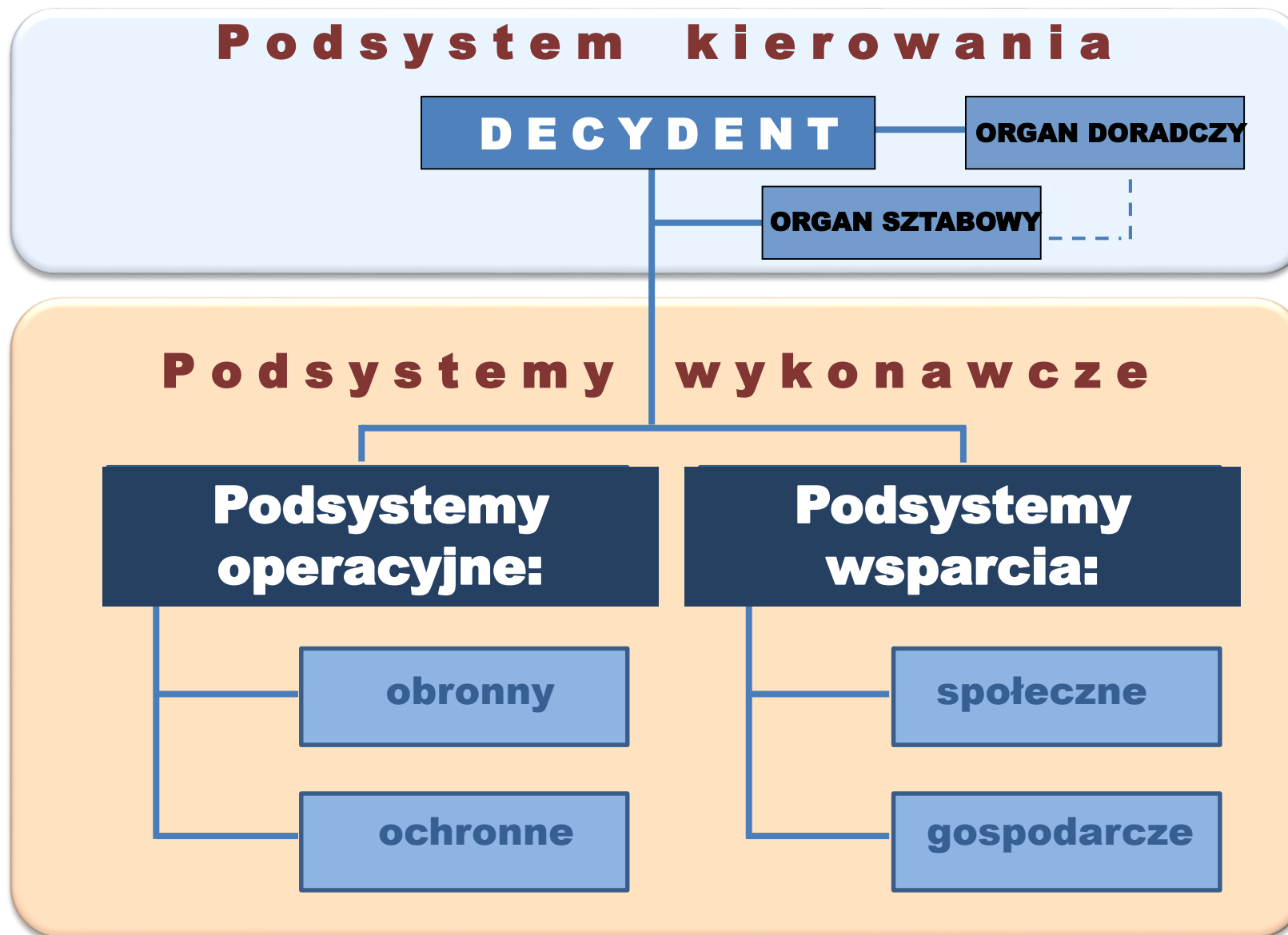
Cyberbezpieczeństwo państwa (bezpieczeństwo państwa w cyberprzestrzeni) - transsektorowy obszar bezpieczeństwa, obejmujący proces zapewniania bezpiecznego funkcjonowania w cyberprzestrzeni państwa jako całości, jego elementów (struktur, osób fizycznych i osób prawnych, w tym przedsiębiorców i innych podmiotów nieposiadających osobowości prawnej) oraz będących w ich dyspozycji systemów teleinformatycznych i zasobów informacyjnych.

DOKTRYNA CYBERBEZPIECZEŃSTWA RP

- **Strategiczny cel operacyjny:** zapewnienie bezpiecznego funkcjonowania Rzeczypospolitej Polskiej w cyberprzestrzeni
 - Ustawa o cyber- w stanach nadzwyczajnych
 - PSDO, plany operacyjne, ćwiczenia
- **Strategiczny cel preparacyjny:** zbudowanie zintegrowanego systemu cyberbezpieczeństwa RP
 - Rządowa Strategia Cyberbezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej na lata 2016-2020
 - Rozwój zdolności cyberobrony w siłach zbrojnych

Strategia preparacyjna

System bezpieczeństwa narodowego

Strategia preparacyjna – opcje

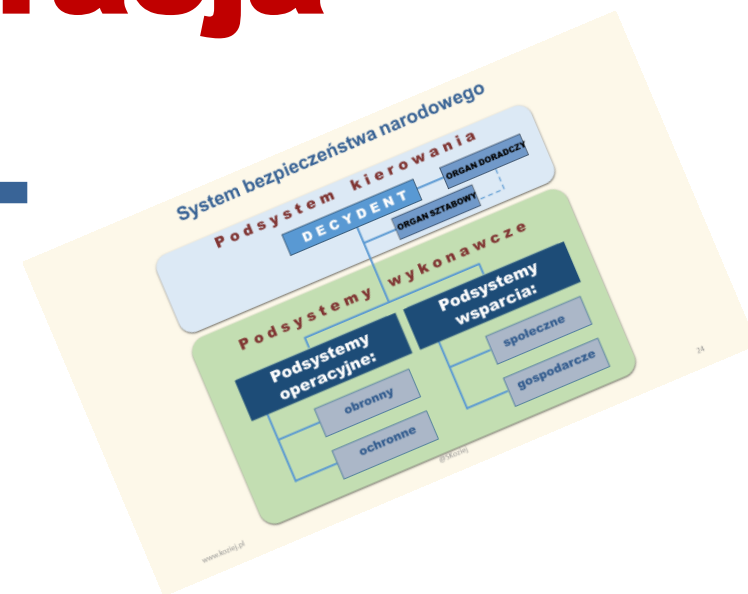
- 1. Umieżdzynarodowienia** systemu bezpieczeństwa narodowego: podkreśla przygotowanie systemu bezpieczeństwa narodowego, którego priorytetem jest maksymalne **wykorzystanie szans** wynikających ze współpracy międzynarodowej;
- 2. Usamodzielnienia** systemu bezpieczeństwa narodowego: oznacza **konieczność** przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego, którego priorytetem jest maksymalizacja narodowego potencjału bezpieczeństwa;
- 3. Zrównoważonego integrowania** systemu bezpieczeństwa narodowego: podkreśla **możliwość** przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego do zrównoważonego wykorzystywania zarówno szans wynikających ze współpracy międzynarodowej, jak i racjonalnie umacnianych zdolności sukcesywnie integrowanego narodowego potencjału bezpieczeństwa.

Strategia preparacyjna – priorytety przygotowania systemu bezpieczeństwa narodowego

1. Podsystem kierowania
bezpieczeństwem - **integracja**

2. Podsystemy operacyjne -
profesjonalizacja

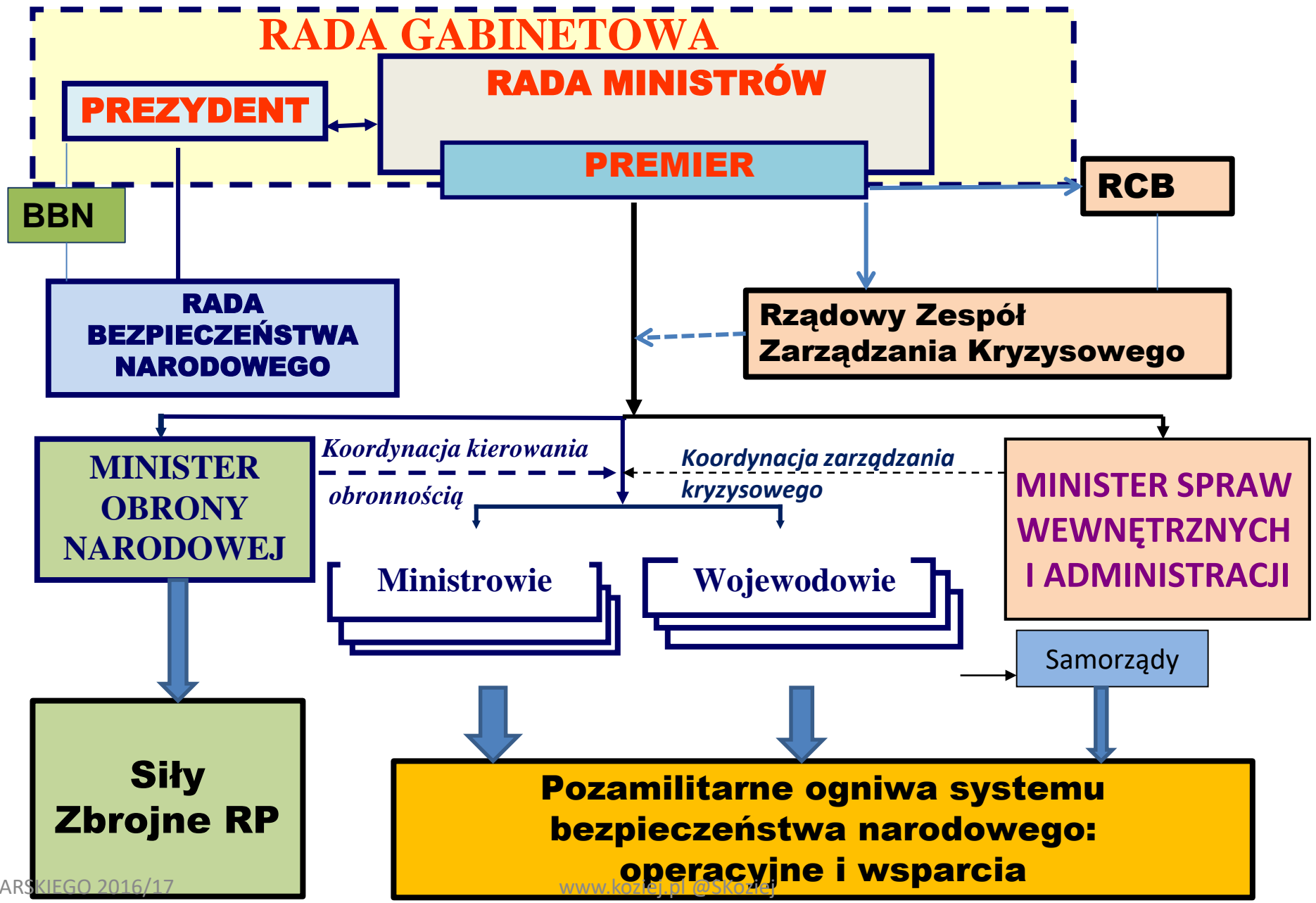
3. Podsystemy wsparcia –
powszechność przygotowań

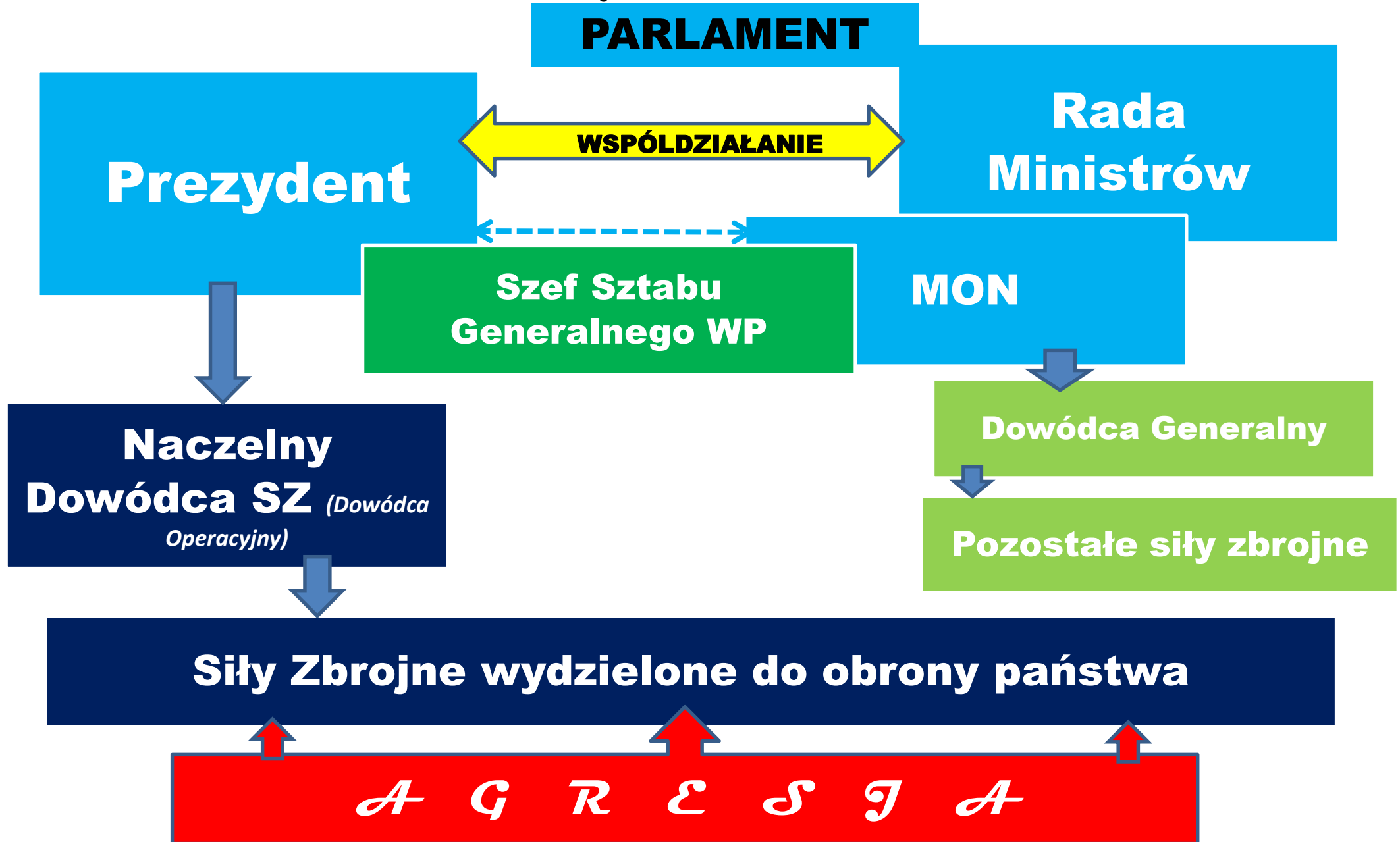
KIEROWANIE STRATEGICZNE

- **Bieżące planowanie, programowanie i organizowanie bezpieczeństwa narodowego**
- **Zarządzanie kryzysowe**
- **Stany nadzwyczajne**
 - **Stan klęski żywiołowej**
 - **Stan wyjątkowy**
 - **Stan wojenny**
- **Kierowanie obroną państwa**

SYSTEM KIEROWANIA BEZPIECZEŃSTWEM NARODOWYM

KIEROWANIE OBRONĄ PAŃSTWA W CZASIE WOJNY

Ideowy model SKiD

Minister Obrony Narodowej

Szef SGWP

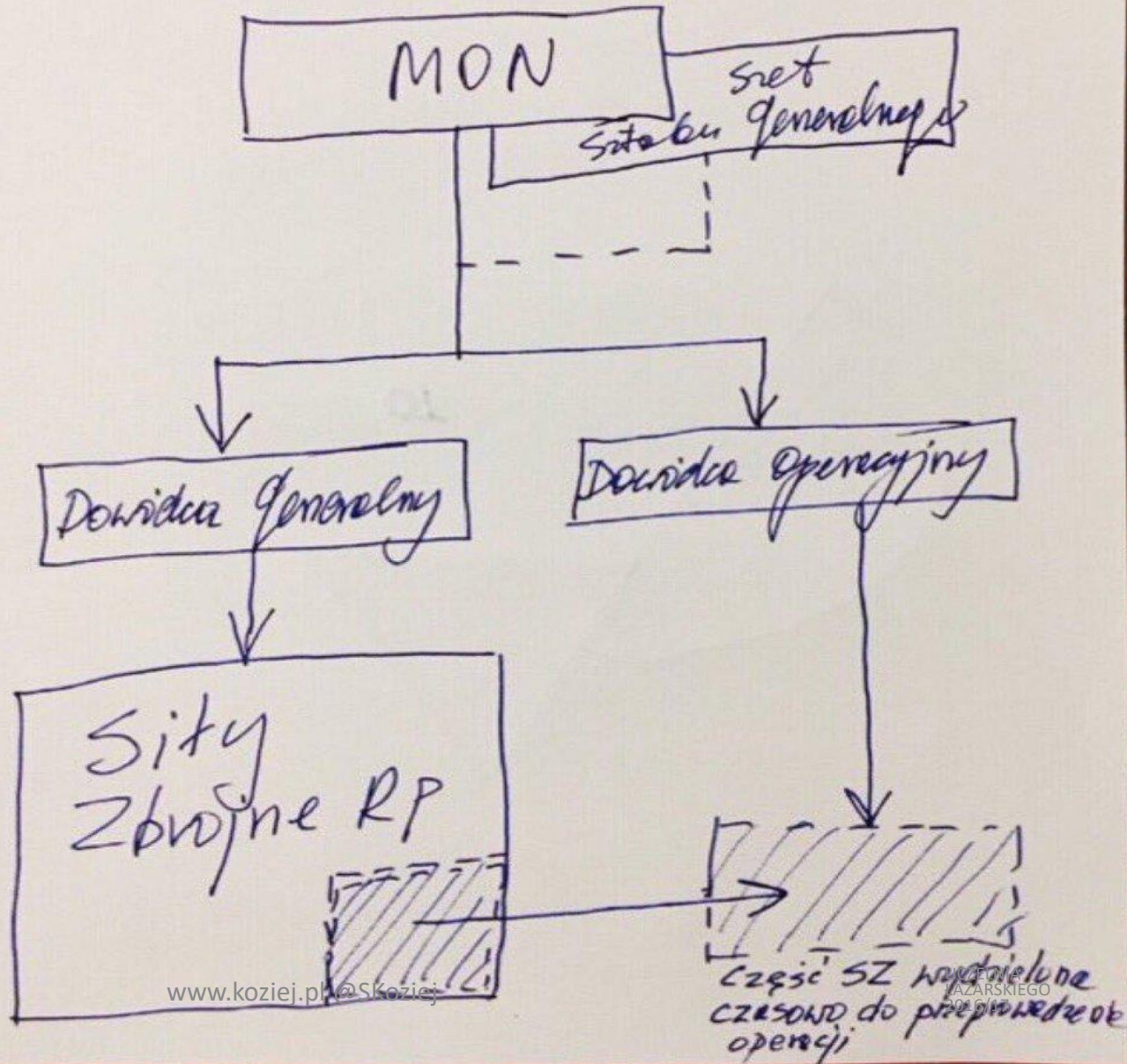
**MINISTERSTWO OBRONY
NARODOWEJ**

SIŁY ZBROJNE

**Dowódca
Generalny RSZ**

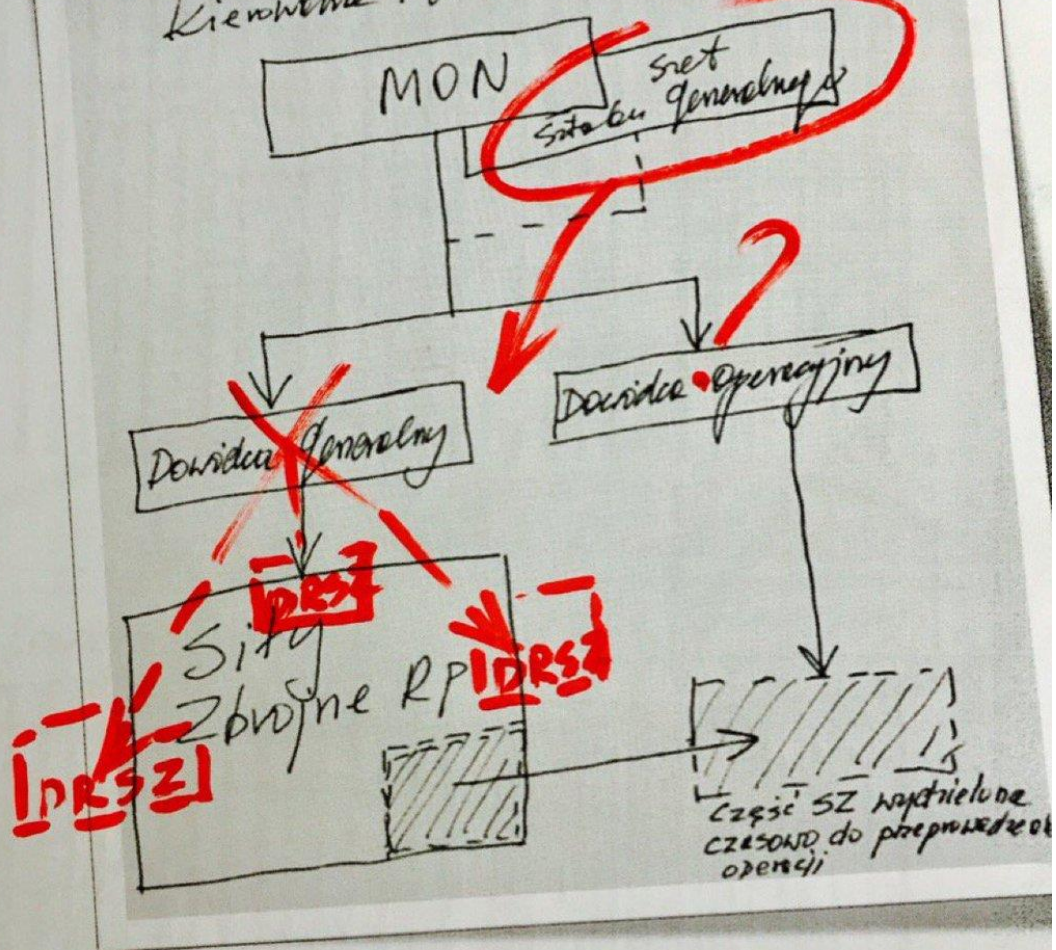
**Dowódca
Operacyjny RSZ**

Kierownictwo i dowodzenie SZ

Kontrreforma

Kierownictwo i dowodzenie SZ

Przygotowania w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego (w tym przygotowania obronne)

- **Polityczno-Strategiczna Dyrektywa Obronna:**
 - ✓ **Plany operacyjne funkcjonowania struktur państwa (działy administracji, województwa, samorzady)**
 - ✓ **gra strategiczna „Kraj 2015/16” (sprawdzenie założeń PSDO)**
- **Realizacja kluczowych programów modernizacji SZ (obrona powietrzna, w tym przeciwrakietowa, śmigłowce) i ustanowienie priorytetów „III fali”: cyberobrona, drony, broń precyzyjna i systemy satelitarne na potrzeby bezpieczeństwa**
- **Reformy w dziedzinach niemilitarnych (doktryna cyberbezpieczeństwa, doktryna bezpieczeństwa informacyjnego, Obrona Cywilna, włączanie organizacji proobronnych w system bezpieczeństwa itd.)**

Priorytety rozwoju sił zbrojnych (wg GKRSZ-2015)

KRAJOWE RYZYKA: zerwanie ciągłości strategicznej

- **Zatrzymanie cyklu planowania i szkolenia operacyjno-strategicznego:**
 - **wdrożenie PSDO: plany operacyjne, ćwiczenie KRAJ-15/16 ...**
- **Chaos w programowaniu rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego:**
 - **programy pozamilitarne, Program Rozwoju SZ 2017-26, 3.fala modernizacji SZ, kontrowersyjna OT, NSR, szkolnictwo ...**
- **Zaniechanie uruchomienia nowego cyklu strategicznego**
 - **SPBN, doktryna info-bezpieczeństwa, odporność strategiczna...**
- **Zakłócenie współpracy międzynarodowej:**
 - **konflikty z sojusznikami, podważenie wiarygodności ...**

Fundamenty i filary bezpieczeństwa RP na 2017r.

Krajowe fundamenty bezpieczeństwa

Krajowe fundamenty bezpieczeństwa: najważniejsze jest zapewnienie **strategicznego podejścia do podejmowanych działań, czyli ustawienie strategicznego drogowskazu dla wprowadzanych zmian. Niestety dziś jest raczej chaos, są pojedyncze, przypadkowe, doraźne decyzje, nie spięte jedną myślą strategiczną (np. plany Międzymorza lub decyzja o wojskach OT). Nowe władze dokonują reorientacji polityki, ale bez strategicznego drogowskazu. Należy przyjąć znowelizowaną **Strategię Bezpieczeństwa Narodowego**, wdrożyć **Polityczno-Strategiczną Dyrektywę Obronną**, przeprowadzić ćwiczenia typu **KRAJ** i na tej podstawie budować system bezpieczeństwa narodowego.**

W polityce wewnątrz NATO

Jest dobra kontynuacja i należy działać tak dalej. Najważniejsze w NATO to doprowadzić do stworzenia systemu **odstraszania przed rosyjskimi zagrożeniami hybrydowymi, w tym groźbą agresji podprogowej, a także agresji ograniczonej pod parasolem tzw. „doktryny deeskalacji nuklearnej”. Mieć w ręku opcję ewentualnego włączenia się Polski we wzmocnioną praktykę **„nuclear sharing”** (nasze bazy, samoloty F-16 itp.)**

W UE

Starać się za wszelką cenę utrzymać w głównym nurcie, nie dać się zepchnąć na peryferie. Będzie powstawać UE dwóch/więcej prędkości – obowiązkowo musimy być w pierwszym kręgu. To największe dziś, życiowo dla Polski ważne wyzwanie. Bez tego wpadniemy w „szarą strefę” bezpieczeństwa lat 90., ale w dużo gorszych warunkach. Ważne: nie zrażać sobie sojuszników nieracjonalnymi wypowiedziami. Oddzielić politykę zewnętrzną od walki międzypartyjnej w kraju.

W relacjach z USA

Realizować proporcjonalne partnerstwo strategiczne (proporcjonalne, bo mocarstwa z nie-mocarstwem). Najważniejsze jest dobre zdiagnozowanie i prognozowanie interesów narodowych i bieżących celów strategicznych USA, aby wychwycić zbieżne z naszymi i w nie inwestować. Są szanse na kontynuację współpracy. Umiarkowane zaufanie jest wskazane. Ale należy cały czas utrzymywać i rozwijać opcję ubezpieczającą na wypadek jakiegoś amerykańskiego „pivotu” z Europy, a jest nią dla nas integracja europejska.

Główne rekomendacje preparacyjne

– ewentualne zmiany konstytucyjne (1)

- **Wyeliminować niektóre zbyt szczegółowe zapisy**, jak na Ustawę Zasadniczą, nadając im charakter generalnych norm konstytucyjnych (za nadmiernie szczegółowe należałoby uznać np. literalne wymienianie konkretnych nazw instytucji, np. szef Sztabu Generalnego WP, dowódcy rodzajów Sił Zbrojnych);
- **Zrezygnować z odrębnej funkcji Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych na czas wojny lub co najwyżej przewidzieć ją tylko fakultatywnie. W razie utrzymania tej funkcji jako konstytucyjnej zapewnić prawną możliwość wskazania już w czasie pokoju osoby funkcyjnej przewidzianej do jej objęcia na wypadek wojny;**
- **Usunąć niejasność konstytucyjną co do podległości Sił Zbrojnych w czasie wojny Ministrowi Obrony Narodowej;**
- **Jednoznacznie, bezwarunkowo określić organ kierujący obroną państwa w czasie wojny. Kompetencje w tym zakresie nie powinny być dzielone z innym organem (zasada jednolitości kierowania w warunkach wojny).**

Główne rekomendacje preparacyjne

– ewentualne zmiany konstytucyjne (2)

- **Gdyby jednak miała być utrzymana właściwa dla czasu pokoju zasada współdziałania dwóch organów (Prezydenta i Rady Ministrów) w kierowaniu obroną państwa, należałoby **nadać konstytucyjnie Radzie Gabinetowej kompetencje organu właściwego do zapewnienia tego współdziałania.** W skład Rady Gabinetowej czasu wojny powinni dodatkowo być włączeni marszałkowie Sejmu i Senatu, jako potencjalni następcy Prezydenta;**
- **Jeśli ewentualna nowelizacja Konstytucji zmierzałaby do zmiany obecnego modelu ustrojowego na prezydencki lub gabinetowy, należałoby:**
 - **w modelu prezydenckim** – zmienić formułę Rady Bezpieczeństwa Narodowego z organu wyłącznie doradczego w konstytucyjny organ doradczo-koordynacyjny albo przekształcenie w takowy Radę Gabinetową;
 - **w modelu gabinetowym** – w ogóle zrezygnować z konstytucyjnego usytuowania Rady Bezpieczeństwa Narodowego.

POSUMOWANIE

STRATEGII BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO RP

- Skoncentrowanie głównego wysiłku na zapewnieniu **bezpośredniego bezpieczeństwa, w tym obrony państwa i wzmocnieniu strategicznej odporności kraju (na agresję)**
- **Własny potencjał obronny** – podstawowy filar i gwarancja polskiego bezpieczeństwa; NATO, UE, strategiczne partnerstwa – filary wspierające
- Zdolności do **obrony terytorium i przeciw-zaskoczeniowe** – polska specjalizacja w NATO i UE
- Potrzeba umacniania **podmiotowości strategicznej** na arenie międzynarodowej